Prima instanţă: Judecătoria Chișinău sediul Rîșcani (jud.V.Ciumac)
Dosarul nr.3r-120/2023 (2-23035227-03-3r-20122023)

CURTEA DE APEL BĂLŢI
Colegiul Civil şi de Contencios administrativ

D E C I Z I E

13 martie 2024 mun. Bălţi

Instanţa compusă din:
Preşedintele completului, judecător Elena Grumeza
Judecătorii Natalia Chircu și Dumitru Corolevschi

examinând, fără citarea părţilor, recursul declarat de Besedovschi Nicolae,

în cauza civilă la acțiunea în contencios administrativ înaintată de Besedovschi Nicolae către Curtea de Apel Chișinău privind obligarea eliberării actului judecătoresc în format tipărit,

împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău sediul Rîșcani din 15 septembrie 2023, -

c o n s t a t ă:

Poziţia instanţei:

La 9 martie 2023 Besedovschi Nicolae s-a adresat cu acțiune în contencios administrativ către Curtea de Apel Chișinău cu acțiune privind obligarea eliberării actului judecătoresc în format tipărit.

În motivarea acțiunii a indicat că la 13 februarie 2023 cu nr.1546 a depus o cerere prin care a solicitat de la Curtea de Apel Chişinău o copie a hotărârii Curţii de Apel Chişinău dosarul nr.3-2593/05 din 01.12.2005, în format tipărit.

La 17 februarie 2023 cu nr.4-35/9-435 Curtea de Apel Chişinău a refuzat să transcrie hotărârea indicată supra din format scris de mână în format dactilografiat, pe motiv că Curtea de Apel Chişinău nu este în drept de a interveni în actul judecătoresc sub nici-o formă.

Menționează reclamantul că la 20 februarie 2023 cu nr.25 a depus cerere prealabilă în baza art.7 din Codul Administrativ - Autorităţile Publice, prin care a solicitat repetat de

la Curtea de Apel Chişinău o copie a hotărârii Curţii de Apel Chişinău dosarul nr.3-2593/05 din 01.12.2005, în format dactilografiat.

La 28 februarie 2023 cu nr.4-35/4-53 Curtea de Apel Chişinău a respins în tot cererea prealabilă nr.25 din 20 februarie 2023 motivând că nu este în drept de a interveni în actul judecătoresc sub nici-o formă.

Susţine reclamantul că refuzul Curţii de Apel Chişinău de a-i admite solicitarea constituie o încălcare gravă a Convenţiei Europene pentru Drepturile Omului în Republica Moldova.

Solicită Besedovschi Nicolae obligarea Curții de Apel Chișinău de a elibera o copie a hotărârii Curţii de Apel Chişinău nr.3-2593/05 din 01.12.2005 în format tipărit, autentificată prin ştampila umedă cu menţiunea „că Hotărârea eliberată în format tipărit este identică cu hotărârea în original scrisă de mână."

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău sediul Rîșcani din 15 septembrie 2023 acțiunea în contencios administrativ s-a declarat inadmisibilă.

Solicitarea recurentului:

La 18 septembrie 2023 Besedovschi Nicolae a declarat recurs împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău sediul Rîșcani din 15 septembrie 2023, solicitând casarea încheierii.

Argumentele părţilor :

În motivarea recursului a invocat că articolul 14 din Pactul Internaţional cu privire la drepturile civile şi politice (PIDCP) consfinţeşte dreptul la un proces echitabil. Deşi dreptul la o hotărâre motivată nu este menţionat în mod direct în prevederea dată, este în general recunoscut faptul că acesta face parte din garanţiile prevăzute de art.14.

Pe lângă acest fapt, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a constatat că instanţele naţionale sunt obligate să examineze argumentele prezentate de părţi în procedură de judecată cu atenţie deosebită, dacă părţile invocă drepturile şi libertăţile consfinţite în CEDO, ceea ce înseamnă că instanţele naţionale de judecată vor fi solicitate, de regulă, să răspundă acestor argumente.

Oricât de diferită ar fi structura hotărârilor şi stilul de redactare al judecătorilor din diferite jurisdicţii, pare să fie un fapt pe larg acceptat că limbajul utilizat de instanţe trebuie să fie clar şi simplu.

Reiterează recurentul că hotărârea Curţii de Apel Chişinău adoptată în aprilie 2005 şi anume hotărârea nr.3-2593/05, care a fost scrisă de mână la momentul adoptării de către judecătorul Nina Traciuc nu este clară, scrisul de mână este anevoios de citit şi duce la un moment că cel care o citeşte nu înţelege această hotărâre, deoarece consumă multa atenţie şi energie pentru a o discifra, iar CEDO primesc hotărâri şi decizii doar în format dactilografiat (scris la maşină) tipărit.

Termenul de declarare a recursului:

Conform art.242 Codul administrativ, recursul împotriva încheierii judecătoreşti se depune motivat la instanţa de judecată care a emis încheierea contestată în termen de 15 zile de la notificarea încheierii judecătoreşti, dacă legea nu stabileşte un termen mai mic. Instanţa de judecată care a emis încheierea contestată transmite neîntîrziat recursul împotriva încheierii judecătoreşti împreună cu dosarul judiciar instanţei competente să soluţioneze recursul.

Din analiza materialelor dosarului, Colegiul Civil constată că încheierea supusă recursului a fost emisă la 15 septembrie 2023, fiind recepționată contra semnătură de către Besedovschi Nicolae, potrivit recipisei, însă recurentul nu a indicat data recepționării /f.d.28/. Recursul a fost depus la instanța emitentă la 18 septembrie 2023, pin urmare, Colegiul civil conchide că recursul este declarat în termenul stabilit de lege de 15 zile de la notificare.

Acte de procedură:

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 16 noiembrie 2023 s-a dispus transmiterea cauzei de contencios administrativ Curții Supreme de Justiție pentru soluționarea posibilității strămutării la altă instanță de același grad pentru examinarea recursului.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 13 decembrie 2023 s-a strămutat cauza de contencios administrativ de la Curtea de Apel Chișinău la Curtea de Apel Bălți pentru examinarea recursului declarat de Besedovschi Nicolae.

Aprecierea instanţei de recurs:

Verificând temeiurile invocate în cererea de recurs în raport cu încheierea contestată şi normele legale relevante speţei, Colegiul civil şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Bălţi consideră recursul întemeiat și pasibil de admitere din următoarele considerente.

Conform art.243 alin.2,3 Cod administrativ, instanţa competentă soluţionează recursul împotriva încheierilor judecătoreşti fără şedinţă de judecată. Dacă consideră necesar, instanţa competentă poate cita participanţii la proces. Decizia prin care se soluţionează recursul împotriva încheierii judecătoreşti se motivează în scris.

Potrivit art.241 alin.3 Codul administrativ, pentru contestarea cu recurs a încheierilor judecătoreşti se aplică corespunzător prevederile cap.III din cartea a treia, dacă din prevederile prezentului capitol nu rezultă altceva.

Conform art.243 alin.1 lit.c) Codul administrativ, examinînd recursul împotriva încheierii judecătoreşti, instanţa adoptă una dintre următoarele decizii: anulează încheierea şi adoptă o nouă încheiere.

În acest context, instanța de recurs constată din actele cauzei următoarea stare de fapt.

La 13 februarie 2023 Besedovschi Nicolae s-a adresat Curții de Apel Chișinău cu cerere, înregistrată cu nr.1546, solicitând prezentarea originalului hotărârii Curții de Apel Chișinău nr.3-2593/05 din 01.12.2005, judecător Nina Traciuc, pentru a lua cunoștință; eliberarea hotărârii Curții de Apel Chișinău nr.3-2593/05 din 01.12.2005 tapată corespunzător. A indicat solicitantul că la 01.12.2005 dosarul nr.3-2593/05, Curtea de Apel Chișinău, judecător Nina Traciuc, grefier S.Sorocan a eliberat o hotărâre scrisă de mâină, unde este indicat pe prima pagină că este o copie a hotărârii, iar pe ultima pagină este indicat că corespunde originalului. De nenumărate ori această hotărâre a fost respinsă de a fi acceptată pe rolul Curții Europene pentru Drepturile Omului pe motiv că nu corespunde cerințelor impuse de CEDO /f.d.7/.

Prin scrisoarea nr.4-35/9-435 din 17 februarie 2023 Curtea de Apel Chișinău a respins cererea înaintată de Besedovschi Nicolae la 13 februarie 2023, motivând că dânsul este în drept să ia cunoștință cu hotărârea Curții de Apel Chișinău din 01.12.2005, care este anexată la materialele cauzei nr.3-2593/05 Besedovschi Nicolae împotriva Serviciului Vamal al Republicii Moldova cu privire la contestarea actului administrativ, în original.

Referitor la punctul 2 din solicitare privitor la transcrierea hotărârii din format scris de mâină în format dactilografiat, s-a comunicat că Curtea de Apel Chișinău nu este în drept de a interveni în actul judecătoresc sub nici o formă /f.d.11/.

La 20 februarie 2023 Besedovschi Nicolae s-a adresat Curții de Apel Chișinău cu cerere prealabilă, înregistrată cu nr.25, solicitând eliberarea copiei hotărârii Curții de Apel Chișinău dosarul nr.3-2593/05 din 01.12.2005 în format tipărit, autentificarea prin ștampila umedă a Curții de Apel Chișinău cu mențiunea că ”Hotărârea eliberată în format tipărit este identică cu hotărârea în original, scrisă în format de mâină”. A menționat că prin refuzul Curții de Apel Chișinău să-i elibereze o copie a hotărârii Curții de Apel Chișinău dosarul nr.3-2593/05 din 01.12.2005 în format tipărit i se încalcă art.39 - accesul liber la justiție, art.40 - dreptul la apărare, art.21- legalitatea, art.25 - imparțialitatea, art.36 - supremația dreptului./f.d.9-10/.

Prin scrisoarea nr.4-35/4-531 din 28 februarie 2023 Curtea de Apel Chișinău a respins cererea prealabilă, explicând că nu este în drept de a interveni în actul judecătoresc sub nici o formă /f.d.8/.

Nefiind de acord cu răspunsul la cererea prealabilă, la 9 martie 2023 Besedovschi Nicolae s-a adresat cu acțiune în contencios administrativ către Curtea de Apel Chișinău, solicitând obligarea Curții de Apel Chişinău de a elibera o copie a hotărârii Curţii de Apel Chişinău nr.3-2593/05 din 01.12.2005 în format tipărit, autentificată prin ştampilă umedă

cu menţiunea „că Hotărârea eliberată în format tipărit este identică cu hotărârea în original scrisă de mână.”

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău sediul Rîșcani din 15 septembrie 2023 acțiunea în contencios administrativ s-a declarat inadmisibilă în temeiul art.207 alin.2 lit.e) Cod administrativ, care prevede că acţiunea în contencios administrativ se declară inadmisibilă în special când reclamantul nu poate revendica încălcarea, prin activitatea administrativă, a unui drept în sensul art.17.

În argumentarea soluției instanța de prim nivel a motivat că activitatea desfășurată de către Curtea de Apel Chișinău în coraport cu Besedovschi Nicolae nu constituie o activitate administrativă, motiv din care reclamantul nu poate invoca încălcarea unui drept de-al său în sensul art.17 din Codul administrativ.

La 18 septembrie 2023 Besedovschi Nicolae a declarat recurs împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău sediul Rîșcani din 15 septembrie 2023, solicitând casarea încheierii.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 16 noiembrie 2023 s-a dispus transmiterea cauzei de contencios administrativ Curții Supreme de Justiție pentru soluționarea posibilității strămutării la altă instanță de același grad pentru examinarea recursului.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 13 decembrie 2023 s-a strămutat cauza de contencios administrativ de la Curtea de Apel Chișinău la Curtea de Apel Bălți pentru examinarea recursului declarat de Besedovschi Nicolae.

Prin prisma dispozițiilor art.5 Cod administrativ, activitatea administrativă reprezintă totalitatea actelor administrative individuale şi normative, a contractelor administrative, a actelor reale, precum şi a operaţiunilor administrative realizate de autorităţile publice în regim de putere publică, prin care se organizează aplicarea legii şi se aplică nemijlocit legea.

În conformitate cu prevederile art.7 Cod administrativ, autoritate publică se consideră orice structură organizatorică sau organ instituită/instituit prin lege sau printr-un alt act normativ, care acţionează în regim de putere publică în scopul realizării unui interes public.

Articol 20 Cod administrativ prevede că dacă printr-o activitate administrativă se încalcă un drept legitim sau o libertate stabilită prin lege, acest drept poate fi revendicat printr-o acțiune în contencios administrativ, cu privire la care decid instanțele de judecată competente pentru examinarea procedurii de contencios administrativ, conform prezentului cod.

Potrivit art.17 Cod administrativ, drept vătămat este orice drept sau libertate stabilit/stabilită de lege căruia/căreia i se aduce atingere prin activitate administrativă.

Conform art.39 Cod administrativ, controlul judecătoresc al activităţii administrative este garantat şi nu poate fi îngrădit. Orice persoană care revendică un drept vătămat de către o autoritate publică în sensul art.17 sau prin nesoluţionarea în termenul legal a unei cereri se poate adresa instanţei de judecată competente.

Dispozițiile art.189 alin.1 Cod administrativ statuiază că orice persoană care revendică încălcarea unui drept al său prin activitatea administrativă a unei autorităţi publice poate înainta o acţiune în contencios administrativ.

Potrivit art.207 alin.1 Cod administrativ, instanța verifică din oficiu dacă sânt întrunite condițiile pentru admisibilitatea unei acțiuni în contenciosul administrativ. Dacă este inadmisibilă, acțiunea în contencios administrativ se declară ca atare prin încheiere judecătorească susceptibilă de recurs.

În conformitate cu dispozițiile art.207 alin.2 lit.e) Cod administrativ, acţiunea în contencios administrativ se declară inadmisibilă în special cînd: reclamantul nu poate revendica încălcarea, prin activitatea administrativă, a unui drept în sensul art.17.

Completul remarcă faptul că prevederile legale menționate necesită o analiză sistemică, conceptuală pentru o protecție juridică subiectivă efectivă, care este văzută și ca o funcție centrală a jurisdicției administrative, presupunând existența unor drepturi subiective corespunzătoare.

Colegiul civil și de contencios administrativ reține că existența dreptului la înaintarea acțiunii în contencios administrativ este o condiție prealabilă pentru o judecare în fond a cauzei de contencios administrativ.

Pentru parcurgerea testului de admisibilitate al acțiunii în contencios administrativ trebuie menționate drepturile posibil încălcate. Astfel de drepturi pot decurge din legea fundamentală, din legea organică sau ordinară, actele administrative normative sau din raporturile juridice speciale.

Instanța de recurs relevă că prevederile art.207 alin.2 lit.e) Cod administrativ urmează a fi aplicate în corespundere cu dispozițiile art.17, 20, 39 și 189 Cod administrativ. Din coroborarea normelor enunțate rezultă că revendicarea dreptului propriu este una din condițiile fundamentale pentru ca acțiunea în contencios administrativ să treacă testul admisibilității.

Revendicarea dreptului trebuie să se deducă din susținerile formulate prin cererea de chemare în judecată, în conținutul căreia urmează a fi invocată vătămarea dreptului propriu, deoarece expresiile ”drept vătămat” și ”încălcarea unui drept al său” se referă la drepturi subiective concrete.

În speță, prin acțiunea în contencios administrativ Besedovschi Nicolae solicită obligarea Curții de Apel Chișinău să-i elibereze o copie a hotărârii Curţii de Apel Chişinău nr.3-2593/05 din 01.12.2005 în format dactilografiat, autentificată prin ştampilă

umedă cu menţiunea că ”Hotărârea eliberată în format tipărit este identică cu hotărârea în original scrisă de mână”.

Astfel, la caz, Besedovschi Nicolae revendică încălcarea drepturilor sale prin refuzul autorității publice – Curtea de Apel Chișinău, de a-i elibera o copie a hotărârii în format dactilografiat.

Colegiul civil și de contencios administrativ al Curții de Apel Bălți menționează că Besedovschi Nicolae este îndreptățit de a se adresa cu acțiune în contencios administrativ către Curtea de Apel Chișinău, astfel că solicitarea lui adresată Curții de Apel Chișinău constituie operațiune administrativă, conform art.15 Cod adminsitrativ, care stipulează că operaţiunile administrative sînt manifestările de voinţă sau activităţile autorităţilor publice care nu produc ca atare efecte juridice, deci cererea formulată de Besedovschi Nicolae urmează a fi examinată în procedura de contencios administrativ.

În aceste context, Colegiul constată că prima instanță eronat a interpretat și aplicat prevederile art.207 alin.2 lit.e) Cod administrativ, indicând că reclamantul nu poate invoca încălcarea unui drept de-al său în sensul art.17 din Codul administrativ.

În speța Dulimi și Montana Management Inc. Vs Elveția, 2016, cererea nr.5809/08, examinată de Marea cameră, Curtea a constatat că refuzul unei instanțe de a examina acuzațiile justițiabililor privind compatibilitatea unei proceduri cu garanțiile fundamentale ale unui proces echitabil le limitează acestora dreptul de acces la o instanță (parag.131 din Hotărâre).

Există jurisprudență consacrată, care a stabilit că atunci, când există încălcare reală și serioasă referitoare fie la existența, fie la întinderea dreptului invocat, justițiabilul are dreptul, în temeiul art.6(1) CEDO, ca ”o instanță să soluționeze această chestiune de drept intern”- cauza Z și alții vs Regatul Unit, 2001, cererea nr.29392/95, parag.92 și cauza Markovic și alții vs Italia, 2006, cererea nr.1398/03, parag.98, ambele examinate de Marea Cameră.

Luând în considerație cele expuse, instanța de recurs concluzionează că argumentele invocate în recurs sunt întemeiate, fapt pentru care recursul declarat de Besedovschi Nicolae urmează a fi admis, cu anularea încheierii primei instanțe.

În conformitate cu prevederile art.243 alin.(1) lit.c) Codul administrativ, Colegiul civil și de contencios administrativ al Curții de Apel Bălți,-

d e c i d e :

Anulează încheierea Judecătoriei Chișinău sediul Rîșcani din 15 septembrie 2023, emisă în cauza civilă la acțiunea în contencios administrativ înaintată de Besedovschi Nicolae către Curtea de Apel Chișinău privind obligarea eliberării actului judecătoresc în

format tipărit, cu restituirea cauzei Judecătoriei Chișinău sediul Rîșcani pentru examinare.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Preşedintele completului, judecător **Elena Grumeza**

Judecătorii **Natalia Chircu**

Dumitru Corolevschi